

Womhaj Bóh!

Cizko 35.
30. augusta.

Lětnik 6.
1896.

Serbske njedzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Šamolerjez knihcizšcjetnu w Budyschinje a so tam dostacž sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 w.

12. njedzela po šwjatej Trojizy.

Richiz w wschelakim wobšwětlenu.

W zyrkwi klóštra je Boža martra. To je krašny lichiz, wulki a wyškoti; lichiz a Anjesowe snamjo staj i jeneho krucha wudypanaj. Hdnyž so najdlějšce dny, rano klónczne pruhi tak na Božu martru šwěcza, so so černojta króna a wobliczo lichizowaneho, kotrejž běšchtej prjedy bóle saczmitej na dobo w dživnej a lubošnej jašnosći blyšcžitej. S pižanym wotnom klónzo nuts šwěczi a tak rjez Anjesowu hlowu pschekrašnuje. Kaž je tam w klóštrstkej zyrkwi Boža martra wschelafo wobšwětlena, hdžež je pak i mrohotu wobdata, pak pol wobšwětlena, pak so w jašnym klóncznym šwětle blyšcži, tak je i lichizom na Golgatha do zyła. Wobhladajmny šebi lichiz Šhryštušowy w wschelakim wobšwětlenu.

1. S nóznej čěmnošću je bjes dwěla pschikrnty sa wschitkich, w kotrychž wutrobje klónczko wěry hišcže scšhadžalo njeje. Wón drje tu steji na šwěcze, wyškoti, ale woni nimo Golgatha šhwataja, kaž njebē tam nicžo widžecž bylo. Wón steji w jich žiwjenju, woni dže so tež na jeho mjeno lichizeni, w jeho wuczbje rošwuczeni, ale psched jich woczemi čzma wošta a woni rošpschestrěnej ruzy teho lichizowaneho njewidžachu. Wón tu steji w předomanjach a šhěrlušach zyrkwje, wošebje w poštnym čzaku, ale woni dadža jenemu poštnemu čzakej po druhim so minycž. — Anjesowy lichiz woštanje sa nich i nóznej čzmu pschikrnty. A dokelž jón njewidža, tež žaneho

žohnowanja wot njeho nimaja. Může bycž so bychu woni w tych ranach tež šwoje šbože namašali, so by ta frej jim byla i wuczišczenju wot hrěchow, může bycž, so by tón lichiz jich trošcht w žiwjenju a wumrjecžu był, hdy bychu jón widželi; ale woni hišcže po čzime šhodža a dokelž w zyrkwi nicžo namašali nješbu, šhto by sa potrebnosč jich wutrobny bylo, woni bórny šašo won šhwataja do wješeteje šahrody šwěta, hdžež wschał je došcž rózow šcžipacž, so wē jenož kaž dołho wone kčžaja.

2. Šsama čzma wschał druhim hnadny wobraš nješhowa; ranje šwita, čzmiczka wschał hišcže je, ale wotuczazej wěrje so wobraš wulki a šwjatocžny šda. A wón, hdyž je tež hišcže mało pošnacž, tola možnje i šebi čžehnje. To so hnujaze podawki jeho čžerpjenja a wumrjecža, kotrejž ludži šapschimnu; to je pschiklad lubošče, poniznosče a šcžerpliwosče, kotrejž jich hnuja; to je potajnstwo jeho wumrjecža, kotrejž čžedža mudri wušlědžicž. Ale dokelž klónczko hišcže wyškoto došcž njesteji, hišcže čžěmny šcžen šadžewa, so lichiz pošnje na nich škutkuje. Še to šuano šcžen šamoprawdošče, kotraž nētotremu šadžewa w nim teho hrěcha wumrjeteho pošnacž? Abo je to šcžen dwělowanja, kotrejž so prascha: dyrbjal šebi Bóh tajšile wopor žadacž? Abo je wědomnošcž, kiž woczki šacžmi? Došcž — čžlowješ može so šam se šwojimaj woczomaj napinacž, kaž jara čže, se šcžen a šwitanje prjedy Šhryštušowy lichiz won njestupi, doniž šwětko i njebješ na njón nješwěczi.

3. Kaž tam klónczko najwyšce stejo Božu martru i pošnej jašnosču wobšwětluje, tak dyrbi nam Anjesowe

Ńłowo ŃhryŃtuŃowny Ńichiz wobŃwětliciz. Wón tu haŃle jaŃny a kraŃny Ńteji, hdyž taŃka pruha na njón Ńwětzi, kaž Ńłowo japoŃŃtolowe Gal. 3, 13: ŃhryŃtuŃ je naŃ wumohl i poklecza teho Ńakonja, jaŃo wón Ńa naŃ poklecze bu Ńczinjenn. A kaž Ńebi Ńlónczne pruhi runaja, taŃ temu jenemu Ńłowu wŃŃitke te jaŃne Ńłowa Ńwjataho piŃma; wone wŃŃitke wołaja: Ńa naŃ, Ńa naŃ! Njeje to kraŃne mēnjenje! Wón, tón žohnowany teho ŃnjeŃa, bywa poklecze na drjewje Ńichiza; my czi i poklecžom wobczēženi bywamy žohnowani teho Wótza. Wón, tón poŃkluŃhny Ńyn, do Ńuda dže, wón Boži hnēw na Ńo

wosmjē; my, czi pŃŃeŃtupnizy, hnadu namaŃamy. Ńemu Ńmjercz, nam žiwjenje! Ńemu ŃhoŃtanje, nam mēr! Ńa ŃchtraŃa ležeŃŃe na nim, Ńo bychmy my mēr mēli a pŃŃeŃ jeho rany Ńmy my Ńahojeni. — Wón bu poklecze Ńa naŃ. W Ńwětke teho Ńłowa hladaŃ na Ńichiz teho ŃnjeŃa a twoje najrjeŃŃŃe róže, róže, kotrež njewuŃczēja, namaŃaŃŃ w czernoŃtej krónje twojeho Ńbóžnika. ByrnjeŃŃ by Ńo teŃ wŃŃitko wokolo tebe w toŃŃtej czi mje Ńhubilo, w twojej wutrobje Ńo Ńyboli jeho Ńichiz wēczuje.

Ńamjen!

Serbska narodopiŃna wuŃtajeŃza w Draždžanach.

W tymle, wam w wobraju podatym rjanym po Ńerbskim waŃŃhnu natwarjenym muŃeju, lubi Serbja, Ńhowaja Ńo naŃŃe Ńerbske widjenje hódne Ńtarožitne wēzki, kotrež je ŃarjadowanŃŃi komitej i wulkej prózu po wŃŃech Serbach nahromadžil. Se wŃŃech Ńtron nahromadžene wone naŃŃe žyŃle narodne žiwjenje wopiŃŃuja. WoŃebje wutrobujimaze Ńu Ńa naŃ Serbow je Ńerbskeho žiwjenja nam waŃŃhna naŃŃeho luda pŃŃeŃ klanki w cziłowŃŃej wulkoŃczi nam pŃŃeŃŃtajene.

Najprjedy wo hladaŃŃ rjanu kwaŃny czaŃ — potom kwaŃne reje, kaž maja Ńo w ŃŃlepjanŃŃich Ńtronach. WoŃebje hnujazy je wobras, na kotrymž widžimy, kaŃ Ńo njedželŃcza kemjŃŃi pobywŃŃi domoj wita — a Ńa blidom Ńedži Ńwērna pobožna macžeŃka — Ńama žiwa — w Ńwjatym piŃmje nutnje cziŃtajo. DuboŃny wobras rjanuŃ Ńerbskich pŃŃaŃow naŃ pŃŃi wuŃhodže i wuŃtajeŃzy hiŃŃeže juntrócž ŃwjeŃeli wŃŃaŃ w teŃ Ńrudnej myŃli, Ńo Ńo tole rjane Ńerbske waŃŃnje, Ńerbsku myŃl a cziucze hajaze, po nēczim žyŃle Ńhubi. Ńo jenym boku pokafuje Ńo tebi naŃŃe žyŃle Ńerbske ŃdraŃcjenje po wŃŃitkich wŃŃelafich Ńerbskich Ńtronach; tele rjane klanki, kotrež nam Serbow a Serbowki w wŃŃelafich žiwjeŃŃŃich wobŃŃeŃnoŃcžach wosnamjenjuja Ńu wēcže tpy, kotrež — dali Wóh w naŃŃim Ńerbskim muŃeju naŃŃeho nadžijomnje bórŃy natwarjeneho Wlaczičneho doma — wosnanu jaŃo Ńwēdcjenje Ńe Ńtareho czaŃa, kaŃ Ńu Ńo naŃŃi Serbja wobŃekali, hdyž hiŃŃeže nowa mōda i tyranom pola naŃ njebēŃŃe. — W wuŃtajeŃzy wohladaŃŃ dale wŃŃelafke waŃne rukopiŃy Ńe Ńtareho czaŃa, wudželki naŃŃich ŃlawnyŃ hudžbnikow a pēŃnjeryow, wŃŃitke czaŃopiŃy a Ńerbske nowiny, Ńamo i najŃarŃŃeŃeho czaŃa wulŃotne wobraŃy Ńe Ńtareho Ńerbskeho žiwjenja, podobnyŃ ŃlawnyŃ Serbow Ńe Ńtareho a nowiŃŃeŃeho czaŃa atd. — haj ŃŃtō mohl wŃŃitko wopiŃŃač, ŃŃtōž Ńo nam w tym woprawdže wulŃotnje Ńarjadowanym Ńerbskim muŃeju pokafuje! Ńo je wŃŃo Ńerbske — a duž na prēmim Ńa naŃ Serbow plačzi, Ńo bychu wohladali a doŃpoŃnje poŃnali Ńwoju narodnoŃcž. Ńajke wohladanje je nam wŃŃitkim, kiž Ńo jaŃo Serbja cziujemy, powucžaze, trēbne a wužitne.

NaŃŃ Ńerbski muŃej w wuŃtajeŃzy.

A tola runjež je Ńo naŃŃ Ńerbski muŃej hižo wot wjazy hacž 20 000 ludži wopytaŃ, je tola i džiwanjom na to, Ńo dyrbjeli Ńo Serbja na prēmim mēječe a najbohacziŃŃo wobdželciz, runje je Ńerbskich Ńtron je hacž dotal maŃo w Ńerbskej DraždžanŃŃej wjeŃzy a muŃeju pobylō. Wny wēmny, kaŃ je naŃŃ lubowany kral naŃŃ Ńerbski muŃej pokhwalil, haj my wēmny, Ńo Ńu Ńo wuŃrajni i ŃarlinŃŃeje wuŃtajeŃzy pŃŃiŃŃeŃŃŃi wuprajili, Ńo kraŃna Ńerbska wjeŃka a Ńerbski muŃej woŃebje DraždžanŃŃu wuŃtajeŃzu wysŃe ŃarlinŃŃeje poŃbēhnjetej. A my Serbja njedyrbjeli Ńo po mōžnoŃczi wŃŃitzy na naŃŃej narodopiŃnej wuŃtajeŃzy pokafajč a i tym Ńwewicž: ŃŃtōž naŃŃ Ńerbski lud wuŃtaja, Ńebi teŃ naŃŃ Ńerbski lud wobhlada. Nētko je hiŃŃeže czaŃ! Duž woŃebje my Ńerbske towarŃŃwa, njekomdžcže Ńo tam hromadže dojēčž! ŃowarŃŃŃwo hromadže Ńa tuniŃŃe pjenjeŃy jēdže. A hdyž Ńo 30 lubuŃŃ Serbow hromadže ŃtowarŃŃŃi, byrnjež i towarŃŃŃwa njebyli, mōža Ńebi teŃ „towarŃŃwomu jēŃbu“ (Gesellschaftsfahrt) na železnizy ŃkaŃač a Ńa tuniŃŃe pjenjeŃy pojēdu. Ńena jenicžka Ńerbska

Ńhula je hacž dotal wuŃtajeŃzu wopytaŃa a njeje Ńo w naŃŃim czaŃu wŃŃudžom pŃŃiŃpoŃnalo, Ńo je Ńa džēczi trēbne, Ńo wone Ńwōj kraj a lud poŃnaja — a hdyže mohlē to naŃŃe Ńerbske džēczi lēpje poŃnacž, hacž w Draždžanach? Duž wēcže naŃŃe Ńerbske Ńhule — po ŃiŃ na železnizy jim pŃŃiŃwolenyŃ jara poniženyŃ plačziŃnach — po mōžnoŃczi wŃŃitke tam dojēdu. Hacž lubi Serbja, ŃŃtōžkuliz mōže, njestomdž naŃŃu narodopiŃnu wuŃtajeŃzu, kotraž Ńo w pŃŃiŃhodnym mēžazu wobŃamŃnje wopytač. Wón Ńo wēcže Ńpokojeny domoj wrōczi — a teŃ wē, Ńo je ŃŃerpatku woprowal Ńa naŃŃ luby Wlaczičny dom, pŃŃetōž ŃŃtōž naŃŃ Ńerbski muŃej wunjeŃe, je naŃŃŃemu WlaczičŃnemu domej i lēpŃŃŃemu.

Duž naŃtajmy Ńo do Draždžan! my wjazy wohladamy, hacž Ńmy Ńo nadželi a Ńahorjeni Ńa Ńwōj luby Ńerbski narod a lud Ńo domoj wrōcizmy w teŃ myŃli:

HiŃŃeže SerbŃŃwo njeshubjene!

WŃŃelafke i bliŃka a i dalota.

Kaž je ŃlyŃŃečž Ńo rjenje poradženy DraždžanŃŃi Ńerbski konzert, kotryž mējeŃŃe Ńo 12. julija w Draždžanach a kotryž Ńebi w Draždžanach powŃŃitkowone pŃŃiŃpoŃnacže doby, hiŃŃeže juntrócž wuwjedže. Wny i wutrobu pŃŃeŃŃmny, Ńo by Ńo i dobremu poradženu teŃ dobry a bohaty wopyt pŃŃidat.

A i temu je nadžija, hdyž nētko Draždžančēnjo wjedža, ŃŃtō mōža jim Serbjo poŃŃiczič. Wēcže teŃ i Lužizy tam wjazy lubuŃŃ Serbow dojēdže, hacž prēmni trōcž, hdyž Ńo w BuduŃŃinje i Ńtupne ličziki pŃŃwēdawaja.

GroŃne deŃŃežŃŃŃŃeje wjedro je naŃŃim lubym Ńerbskim ratarjam w poŃledniŃŃ dnjach ŃeŃŃodžilo, dotelž je jim mokrony dla wjele na polu wuroŃtko. Wóh

Muskeczina kulka je jeho schmoruła; jenož maliczkosć głubje by trjebała sleczeć, a mój bychmoy tebi žnano nětkole w holi cziche pošledne pošlanczko shtowaloj“, džešche nan s czicha.

Wo noweho wobydlerja w hajnkowni žo nětkole wšchitzy žwěru starachu. Macz warjesche jemu hojaze jela a pošluchajšche, kať jemu wutroba pufoze. Na polczzy pod wjerchom pať stejješche hižo wjele lět mały bólczł, kotryž běšche nan něhdy ja drohi pjenješ kupil.

Zuřy runať běšche jemu hojaze mozy tejele žalbiczki křwalil, kať wona wšchě bėdnosće a ranj sahoji a wuhoji. Dofelž bėchu tehdy lėkarjo hiščeže s porėdka nadeńez a dofelž woni tehdy s wjetřcha tež hiščeže wjele njerofumjachu, spytowachu ludžo tehdy rad s tajnymi předkami a wodziczkami. Tež w hajnkowni mějach tehdy tajke pšchiwěrkfi. A žamo nan měješche stajnje, hdyž měješche po štraschnych puczach hič, na žwojim wutrobnje tyřku wižajo, w kotrejž měješche papjerku se wšelafimi džiwnymi žnamjenjemi. Eso powjedajšche, žo tajkeho ani škalacž ani žarajezž njemőža, šchtőž tole pšchi žebi nořy. Wojať w polku hrabje Lichtensteina běšche pšched nim tule drohotnu wyřku mčł. Po kőždej bitwje běšche njepšcheczelšche kulki je žwojeje drařty wutřchařł a s naheho czėła wotnjelł; huřto dořez bėšche kulki a wupalene džery w žwojej drařezje potajowal. Sa šlotu putku bėšche nan tule špodžiwnu tyřku kupil. Tež Jan a Handrij nořchewšchaj na nahej wutrobje jara špodžiwnu wěz. Muřiki korjeń (Alraunwurzel) jej narjekuřchu. To bėšche koruřł, kotryž bėšche kaž muřik narowřł. Šchtőž tőnle korjeshł na czėle nořchewšche, kať žebi ludžo powjedachu, temu njemőžachu šli duchojo šchłodzicž a kuřłarńezje jeho njemőžachu wobkuřłacž. Tež dom a dwěr křnjachu w tamniřchich czajach pšched kuřłarńezemi a šlymi duchami. Na prawizy a na lėwizy bėchu na wudwjerna njetopora pšchirařly. Njetopory šchłitowachu pšched czertowřkimi šlymi duchami. Drje wojowajšche žo tehdy hižo wot rořomnych bohobojajřnych ludži pšchecžywo tajřim pohanjřim pšchiwěrkam; tola wřcho bėšche podarmo. Lėto prjedy bėšche žo we wřchėch zyrkwjach kurwjerchowřka pšchitajřnja wojjewjala, „řo njedyrbja žo jeho podanj s žanemu druhemu hač s jeniczkemu wėrnemu Bohu šnjesej modlicž, a řo njedyrbja žo nihdže pšchibohajo, kuřłarńezje, kuřłarjo a tajzy czėrpjecz, kotřiz mőža něřhto „nacžinicž a kotřiz žo s czertom nařadžuja“. Ale, řhto to wřcho pomhařche? Pšchiwěrkfi bėchu w ludu pšchewłubowko šakorjenjene.

Tať dha chzřchu nětkole tež w hajnkowni pošpytač, kaťku džiwnycžinjazu mőž ma žalbiczka w bólczku. S nětajšej, woprawdže řwjatej nutřnosću wřachu bólczł s polczki. W nim bėšche bėła žalbiczka, kotraž lubořnje balsamiřzy wonješche. Macz pomaja franjenemu žalbiczku na czolo. S czicha bėrbotajšche s temu nětajku žohnowanřku štučku.

Tola njemőž žo njeshubi. Řhory bu bóle a bóle njemėrnijřhi. Šle řahorjenje potajša žo na nim. Wőn s hłošom wołajšche a jeho wofo hladařche njemėrnje a hrořnje. Ř temu řchajšchje jeho huřto dořez řyna. To bėchu hėrke hodžiny řa řajutež řwőřbu. Huřto dořez mėnjachu, řo je jeho pošlednja hodžinka dőřchła. Něłotre dny dolho bėšche řo řmjercž s nim bėdžłla. Tola šłoncžnje řdajšche řo, řo je žiwjeřřka mőž řmjercž pšchewinřla. Řhory bu řmėrnijřhi, a řahorjenje řo řhubjowajšche. Ženož rořum njehajšche řo wrėczicž.

„Řaj, hdy by tu lařejł s mėřta byl, řo by jemu žiwu puřchczil, by jemu trařch pomhane bylo“, mėnjješche nan, „abo hdy bychmoy jemu něřhto s haptyki dacž mőhli!“

„Řano“, mėnjješche Jan, „ja pořdu po něřhto do mėřta. Wobhladniwje dořdu šradžu po holi. Bėžecž mőžu derje. Hdyž mje na nařypach widža, kať řhėřje pšchibėhnu, budža mje řchłitowacž. A wřchudžom Šchwejdojo njeshu. A hdyž řym hač do mėřta pšchishol, mi Wőh tež wupomha, řo řařo domoj pšchirřdu.

Řan a macz pšchemyřłiřchaj řebi tole. Šłoncžnje do teho řwolishčtaj, dofelž Jan nutřuje a wospjet prošchewšche, dofelž mėješchaj nadžiju, řo mőhli s tym řnano tola řhoremu wupomhačž, a dofelž mėjachu domėřenje s Bohu, řo Jankej po jeho mudrořczu wupomha. Na mėřezje řo tež Jan na pucz poda. „Dži s Bohom! njech wőn tebe pod řwőj wřchewomőžny řchłit wořnje!“ nan a macz s njemu džeřchaj, řo s nim rozžohnujo.

(Pokracžowanje.)

Wőn wumrje řa nař.

Na pohřebniřchczu w mėřezje Buffalo nad Řriřřim jėřorom w řewjernej Amerizy řteji krařny marmorowy pomnik. Na marmorowej tařli pať řteji se řlotymi piřřmitami: „Řawjedowarjej Žanej Řaynardej džafowni putřizy kődže „Častojczki“. Wőn wumrje řa nař.“

Tutőn Jan Řaynard bė s nawjedowarjom řarnifa, řiz s mėřta Detroit do Buffalo jėřdžješche. Bėšche na řjanym lėtnim popořdnju a žyła kődž mjeřwješche řo s ludžimi. Duř řo wot deleka něřhto řura wuwali a bėřny řaklinčza wřchudžom řchicženje: „Woheń na kődži!“ Wřchitzy muřojo řwolachu řo na řwjerřchimu a žyłe řeki wody řijachu řo do wohenja. Ale wřcho podarmo. Wulke hromady řmowly a kolmajša bėchu na kődži a duř bė wřcha próza podarmo. Řutřizy czřiřchczachu řo s nawjedowarjej řo prařchewo: „Kať daloko mamy hiščeže hač do Buffalo?“

„Řol dra mile.“ — „Kať dolho traje, doniz tam dojėdžemy?“

„Ři řchtwėrcž hodžiny, jėdžemy-li taľe.“

„Šlejeze, kať řo řur wala!“ „Wože dla džicze na předkowny džel kődže, hdyž chzeče řwoje žiwjenje řchowacž!“

Duř nětko wřchitzy na předkowny džel kődže řhwatachu, putřizy a muřitwo, muřojo, žony, džeczi. Jan Řaynard pať řteji pšchi kődžnym pravidle. Woheń wudryi w řapatřch řłomjenjach. Čzmowe mřčezje řura řo pošbėhuja; řapitan pšchewš trubu řawoła: „Řano Řaynarđo!“

„Řaj, řaj, řnježe! kotru řtromu?“

„Řomorjo řo bliži a bliži a řařo řawoła řapitan: „Řano Řaynarđo!“ Wotmolwjenje řo se řłabym hłošom řta: „Řaj, řaj, řnježe!“

„Wőžecze hiščeže pjecz mjeřřchimow wutracž, Řano?“

„Řaj, chzu s Wožej pomozu!“

Řawjedowarjowje włošy bėchu řchmudžene, jeho drařta bė řpalena, jeho prawiza bė kaž řame wuhlo! Ale s lėwizu na kődžnym pravidle stejješche wőn kaž řkala řrjedž řura a řłomjenjow a dowjedže kődž s brjohej. Wřchitzy buch uwmoženi, muřojo, žony a džeczi. Ženiczki wőn, Jan Řaynard, wőn bė morwy! — Žyłe muřitwo, wřchitzy putřizy, nimale žyłe mėřto, džechu jemu s rowu, a hdyž bėchu řařchcz do řemje puřchczili, nařta wulke řłafanje. Na jeho pomnik pať czi wumoženi napřřachu: „Wőn wumrje řa nař!“

Pšchewš tajke řtutki mőžemy potajřřtowo tamneje lubošezje řpőřnacž, kotraž je řa nař na horje Golgatha wumrjela!

Řeřřto s rořpominanju.

„Řa džeřacž lět do řaneje zyrkwje wjazy pšchishol njeshym“, řo něřto w towarřtwje řhwaleřche.

„Řch, to nicžo njese“, druhi praji, „ja jeneho řnaju, tőn je nětko 46 lět řary a wot řwojeje řchczenizy wjazy do zyrkwje pšchishol njese.“

„Ale kať dha to?“ řo řeczi prařchewšche.

„To je czřicze jednora wěz“, wőn wotmolwi s porřtom na czolo potajřo, „wőn w hłowje czřicze prawy njese a je w wuřtawje řa hłupnych.“

* * *

Wőn bėšche hőlz w Řthenje, řtara řistorija powjeda, tőn by řo huřto řhwalil, řo wőn žyly Řthen wobřnježi. Řaťo řo jeho prařchachu: „Na řajke to wajřnje?“ praji wőn: „Řł, ja wobřnježu moju macz, moja macz wobřnježi mojeho nana a mój nan wobřnježi mėřto.“ Tőn, kotryž rořumi modlitwu prawje naložicž, wobřnježi Řchřystuřřowu wutrobu, a Řchřystuřř mőže a chze wřchitko czinicž řa řwőj lud, pšchetož tőn Wőtczež je jemu wřchitko do jeho rukow podal. Jan. 15,7.

„Řomhaj Wőh“ je wot něťka niz jenož pola řnjeshow duchownych, ale tež we wřchėch pšchewawarřnjach „Šerb. Řowin“ na wřach a w Budřřchinje dořtačž. Na řchtwėrcž lėta řłaczi wőn 40 np., jenotliwe czřřla řo po 4 np. pšchedawaju.